

Одеський національний університет імені І.І.Мечникова
Факультет історії та філософії
Кафедра філософії

Силабус курсу
«ФІЛОСОФІЯ НАУКИ ТА ЕТИКА НАУКОВЦЯ»

Рівень вищої освіти	Третій (освітньо-науковий)
Тип дисципліни	обов'язкова
Обсяг:	4 кредити ЄКТС; 120 годин
Види навчальних занять:	лекції, семінарські заняття
Рік:	I рік
Дні, час і місце проведення:	За розкладом
Викладачі:	Шевцов Сергій Павлович , д.філос.н., професор.
Контактна інформація:	Email: sergiishevtsov@onu.edu.ua
Робоче місце:	Кафедра філософії ОНУ імені І.І. Мечникова, вул. Новосельського, 64.
Консультації:	Середа, 9.30-12.30, 13.00-14.00

КОМУНІКАЦІЯ

Очні консультації за розкладом; онлайн консультації за допомогою Zoom за попередньою домовленістю; онлайн консультації через вказаний в контактній інформації e-mail.

АНОТАЦІЯ КУРСУ

Мета – роз'яснення філософських аспектів методології дослідження та етики науковця.

Завдання:

- 1) сформулювати уявлення щодо методології філософського та наукового дослідження;
- 2) проінструктувати, як проводити філософське та наукове дослідження;
- 3) сформулювати уявлення щодо етики науковця.

Очікувані результати:

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів наступних компетентностей:

- а) Інтегральна компетентність: Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми у сфері математики, а також проводити власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики;
- б) загальних (ЗК): ЗК 02. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів); ЗК 03. Здатність застосовувати знання про фундаментальні засади наукового мислення та сучасну методологію у науково-дослідницькій діяльності;
- в) спеціальних фахових (ФК): ФК 02. Здатність відстежувати тенденції розвитку математичної науки, її практичних застосувань, критично переосмислювати наявні знання і методи фундаментальних та прикладних наукових досліджень.

Програмні результати навчання (ПРН):

- ПРН 01. Володіти сучасними концептуальними та методологічними знаннями в галузі науково-дослідницької та/або професійної діяльності і методами математичного дослідження;
- ПРН 05. Вміти надавати всебічну інтерпретацію тверджень, проводити їх узагальнення; відрізнити основні ідеї від деталей та технічних викладок; удосконалювати доведення;

ПРН 06. Вміти розв'язувати конкретні математичні задачі, сформульовані у термінах певної предметної області; оцінювати ступінь адекватності математичної моделі реальному процесу, який вона описує;

ПРН 07. Вміти здійснювати аналіз поставленої задачі, працювати з літературою, обирати шляхи до вирішення проблеми, застосовувати сучасні методи дослідження, робити висновки, оцінювати отримані результати, поширювати методики дослідження на більш загальні об'єкти, а також генерувати нові ідеї та підходи для вирішення складних актуальних задач;

ПРН 08. Вміти планувати і здійснювати комплексні та міждисциплінарні дослідження на основі цілісного системного наукового світогляду з використанням набутих знань, володіти навичками розробки та управління науковими проектами;

ПРН 09. Вміти застосовувати концептуально-методологічні знання про сутність природних і суспільних явищ для аналізу проблем в тій чи іншій галузі науки; прогнозувати на основі філософських знань можливий розвиток природних і суспільних процесів;

ПРН 11. Вміти дотримуватися у науково-дослідній роботі норм етичної поведінки стосовно інших людей; адаптуватися та комунікувати; ділитися набутими знаннями, дбати про якість виконуваної роботи;

ПРН 14. Мати здатність постійно саморозвиватися і самовдосконалюватися, самостійно збирати та критично опрацьовувати наукові джерела.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен *знати:*

- відмінність науки та наукового знання від інших форм знання;
- предмет та специфіку методології наукового дослідження; роль методології та гіпотези у науковому пізнанні;
- визначати обсяг наукової задачі та аналіз шляхів її розв'язання,
- характер обґрунтування наукового знання, відмінність наукового знання від інших видів знання;
- основні характеристики етики та етики науки; етичні норми етики науковця;

вміти:

- відрізняти науку від квазінауки та псевдонауки;
- визначати філософський сенс наукового дослідження;
- критично оцінювати та перевіряти методологію наукового дослідження;
- розуміти зв'язок наукової методології з нормами етики;
- відрізняти етику дослідження від соціальної етики науковця;
- визначати та формулювати етичні норми власного дослідження та власної поведінки.

ОПИС КУРСУ

Методи і форми навчання:

В процесі викладання курсу використовуються наступні методи навчання:

Словесні: лекції (проблемні, аналітичні, лекції з аналізом конкретних ситуацій та ін.), розповідь, пояснення, бесіда, дискусія, диспут, обговорення проблемних ситуацій, ситуаційне навчання тощо. В цілому – загальний огляд проблем філософії науки з поясненнями на конкретних прикладах, після чого закріплення матеріалу на розгляді презентацій аспірантами власних тем та їхнього аналізу шляхом відкритого обговорення.

Наочні: використання наочних методів (ілюстрацій, таблиць, схем) під час презентації проектів власних досліджень здобувачів.

Практичні: презентації проектів власних досліджень здобувачів; аналіз та виявлення недоліків презентованих проектів; обговорення сильних та слабких сторін власного проекту та чужих проектів; відпрацювання навички ведення дискусії на основі принципів толерантності та професійної етики.

Зміст дисципліни (загальні блоки):

Змістовий модуль 1. Філософія науки

Тема 1. Що таке наука

Тема 2. Філософські та наукові методи дослідження

Змістовий модуль 2. Формування методології філософського дослідження

Тема 3. Як проводити філософське чи наукове дослідження

Тема 4. Філософська та наукова література

Змістовий модуль 3. Етика науковця

Тема 5. Метаетика

Тема 6. Наукова етика

Основна рекомендована література:

Навчально-методичне забезпечення

1. Робоча програма навчальної дисципліни «Філософія науки та етика науковця». Одеса: ОНУ, 2022. 11 с.
2. Голубович І. В., Шевцов С. П. Філософія науки та етика науковця: Методичні вказівки до семінарських занять та самостійної роботи здобувачів третього освітньо-наукового рівня / І. В. Голубович, С. П. Шевцов. Одеса: Одеський національний університет імені І. І. Мечникова, 2020. 51 с. . <http://dspace.onu.edu.ua:8080/handle/123456789/30882>
3. Райхерт К.В. Методологія та філософія наукових досліджень : Методичні вказівки для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти / Костянтин Вільгельмович Райхерт. Одеса : Одеський національний університет імені І. І. Мечникова, 2019. 47 с. <http://dspace.onu.edu.ua:8080/handle/123456789/30881>
4. Секундант С.Г. Професійна етика викладача та науковця: методичні вказівки для здобувачів третього освітньо-наукового рівня (доктора філософії) / С. Г. Секундант. Одеса : Одеський національний університет імені І. І. Мечникова, 2019. 35 с. <http://dspace.onu.edu.ua:8080/handle/123456789/30888>

Основна рекомендована література

1. Антологія сучасної філософії науки, або усмішка ASIMO. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2017. 568 с.
2. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання: ДСТУ 8302:2015 / Нац. стандарт України. Вид. офіц. Введ. з 01.07.2016. Київ : УкрНДНЦ, 2016. 16 с. (Інформація та документація).
3. Етичний кодекс ученого України / НАН України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0002550-09/conv?lang=ru#Text> (дата звернення: 18.06.2020).
4. Ратніков В. С. Історія та філософія науки. Хрестоматія: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. III-IV рівнів акредитації. Вінниця: Нова Книга, 2009. 411 с.
5. Філософія науки / за ред. І. С. Добронравової. К.: Київський національний університет імені Тараса Шевченка, 2018. 255 с.

ОЦІНЮВАННЯ

Форми та методи контролю.

Основна форма контролю – іспит.

Протягом засвоєння навчальної дисципліни аспіранти мають можливість накопичувати бали за рахунок виконання різних форм роботи. Вони порівно розподіляються, потім підсумовуються.

Поточний контроль за темами

Змістовий модуль:

- робота на лекціях та на семінарських заняттях: перший модуль – 24 бали, другий модуль – 18 балів, третій модуль – 16 балів (загалом – 58 балів);
- захисту реферату – 12 балів;
- презентація есе – 12 балів;
- усний іспит – 20 балів.

Критерії оцінювання результатів навчання. Критерії оцінювання визначаються за допомогою якісних показників та ознак, що демонструють рівень сформованості навчальних досягнень здобувачів третього рівня вищої освіти і трансформуються в оцінку згідно затверджені шкали. Результати академічної успішності аспірантів виставляються у вигляді оцінки за національною шкалою, 100-бальною та шкалою ЄКТС. У таблиці нижче наведено **загальні критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти:**

Оцінка за національною шкалою	Теоретична підготовка	Практична підготовка
	Здобувач освіти	
Відмінно 90 - 100	У повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано викладає під час усних виступів; глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань, робить самостійні висновки, виявляє причинно-наслідкові зв'язки; самостійно знаходить додаткову інформацію та використовує її для реалізації поставлених перед ним завдань.	Повно та ґрунтовно засвоїв всі теми навчальної програми, вміє вільно та самостійно викласти зміст всіх питань програми навчальної дисципліни, розуміє її значення для своєї професійної підготовки, проявляє творчий підхід до виконання індивідуального завдання при виконанні самостійного завдання, повністю виконав усі завдання кожної теми та поточного контролю в цілому.
Добре 85 - 89	Недостатньо повно та ґрунтовно засвоїв окремі питання робочої програми. Вміє самостійно викласти зміст основних питань програми навчальної дисципліни.	Виконав завдання кожної теми та поточного контролю в цілому, має стійкі навички виконання завдання.
Добре 75 - 84	Недостатньо повно та ґрунтовно засвоїв деякі теми робочої програми, не вміє самостійно викласти зміст деяких питань програми навчальної дисципліни.	Окремі завдання кожної теми та поточного контролю в цілому виконав не повністю.
Задовільно 70 – 74	Володіє навчальним матеріалом на репродуктивному рівні або відтворює певну частину навчального матеріалу з елементами логічних зв'язків, знає основні поняття навчального матеріалу; має ускладнення під час виділення суттєвих ознак вивченого; під час виявлення причинно-наслідкових зв'язків і формулювання висновків.	Засвоїв лише окремі теми робочої програми. Не вміє вільно самостійно викласти зміст основних питань навчальної дисципліни. Окремі завдання кожної теми контролю не виконав.
Задовільно 60 - 69	Засвоїв лише окремі питання навчальної програми. Не вміє достатньо самостійно викласти	Виконав лише окремі завдання кожної теми та контролю в цілому.

	зміст більшості питань програми навчальної дисципліни.	
Незадовільно з можливістю повторного складання 35 - 59	Володіє навчальним матеріалом поверхнево й фрагментарно (без аргументації та обґрунтування); безсистемно виокремлює випадкові ознаки вивченого; під час відповіді допускає суттєві помилки.	Не засвоїв більшості тем навчальної програми не вміє викласти зміст більшості основних питань навчальної дисципліни. Не виконав більшості завдань кожної теми та контролю в цілому.
Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни 0-34	Не володіє навчальним матеріалом.	Не засвоїв навчальної програми, не вміє викласти зміст жодної теми навчальної дисципліни, не виконав контролю.

Розподіл балів (таблиця):

Поточний та періодичний контроль						Підсумкови й контроль (іспит)	Сума балів	
Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2		Змістовий модуль 3				Реферат, есе
T1	T2	T3	T4	T5	T6	24	18	
8	16	10	8	8	8			
Усього за модулем 1: 24		Усього за модулем 2: 18		Усього за модулем 3: 16				

Самостійна робота аспірантів:

До самостійної роботи аспірантів належить підготовка до лекцій та семінарських занять за основними темами змістовних модулів. Поточний контроль здійснюється за допомогою індивідуального опитування, тематичних презентацій.

ПОЛІТИКА КУРСУ

Політика щодо дедлайнів та перескладання: поточні контрольні роботи, підсумковий письмовий контроль здійснюються в аудиторії. У разі відсутності або низького результату усі роботи перескладаються одноразово протягом двох тижнів в день планової консультації (середа, 9.30-12.30, 13.00-14.00). Підсумковий контроль здійснюється в аудиторії на передостанньому тижні. У разі відсутності або низького результату підсумковий письмовий контроль перескладається одноразово на останньому тижні в день планової консультації (середа, 9.30-12.30, 13.00-14.00).

Політика щодо академічної доброчесності: неприпустимі списування на заняттях один у одного та плагіат загалом, позаяк аспірант повинен вільно володіти матеріалом.

Політика щодо відвідування та запізень: аспірант не повинен пропускати практичні заняття, про відсутність з поважних причин треба заздалегідь інформувати викладача, запізнення не бажані.

Мобільні пристрої: використання смартфонів, планшетів або інших мобільних пристроїв під час занять допускається лише з дозволу викладача.

Поведінка в аудиторії: творча, доброзичлива, активна ділова атмосфера.